

การวิจัยประเมินหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ.2549 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
: กรณีศึกษากลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี

นิติกร อ่อนโยน^{1*} ธาปนา จ้อยเจริญ² จิราภรณ์ เบญจประกายรัตน์³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2549 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีก่อนต้นแบบ คือ อาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป ในกลุ่มวิชา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ปีการศึกษา 2554 จำนวน 40 คน และนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 574 คน เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด สำหรับอาจารย์และนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผลการประเมินหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2549 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีความสอดคล้องกันทั้งอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา

คำสำคัญ : การประเมิน หลักสูตร

¹อาจารย์คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์
จังหวัดปทุมธานี e-mail: o.nitikorn@gmail.com

²อาจารย์คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์
จังหวัดปทุมธานี e-mail: c.thapana@gmail.com

³รองศาสตราจารย์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์จังหวัดปทุมธานี e-mail: kbjirapo@gmail.com

* ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: o.nitikorn@gmail.com

**AN EVALUATION RESEARCH OF GENERAL EDUCATION CURRICULUM PROGRAM B.E. 2549
IN VALAYAALONGKORNRAJABHAT UNIVERSITY UNDER THE ROYAL PATRONAGE
: A CASE STUDY OF SCIENCES MATHEMATICS AND TECHNOLOGY AREA.**

Nitikorn Onyon^{1*}Thapana Joijareon²Jiraporn Benjaphragairat³

Abstract

The purpose of this research was to evaluate the general education curriculum program B.E. 2549 in ValayaAlongkornRajabhat University under the Royal Patronage: a case study of Sciences Mathematics and Technology Area. The sample were 40 lecturers in Sciences Mathematics and Technology Area and 574 students of bachelor's degree in academic year 2011. The research instruments were 2 questionnaires for lecturers and students. The data were analyzed by descriptive statistics using frequency, percentage, mean ($\bar{x}$), and standard deviation. The research findings was that the evaluation results of the general education curriculum program B.E. 2549 from both lectures and students were correlated; the curriculum was in the medium range in every aspect from the objective, the instruction, and the management.

Keywords : Evaluation, Curriculum

¹Lecturer, Faculty of Education, ValayaAlongkornRajabhat University
Under The Royal Patronage, e-mail: o.nitikorn@gmail.com

²Lecturer, Faculty of Education, ValayaAlongkornRajabhat University
Under The Royal Patronage, e-mail: c.thapana@gmail.com

³Association Professor, Faculty of Industrial Technology, ValayaAlongkornRajabhat University
Under The Royal Patronage

*Corresponding author, email: o.nitikorn@gmail.com

บทนำ

หลักสูตรมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นสิ่งที่ทำให้จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากหลักสูตรเป็นแผนหรือแนวทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามความมุ่งหมาย และยังเป็นแนวทางในการวางแผนงานวิชาการ เป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนสิ่งที่กำหนดความมุ่งหมาย ขอบข่ายของเนื้อหา แนวทางสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนการสอน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า หลักสูตรเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางของการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพ ซึ่งการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยหลักสูตรที่มีคุณภาพ คือ เป็นหลักสูตรที่มีความชัดเจน เหมาะสม และมีความสอดคล้องกับบริบทของการนำหลักสูตรไปใช้ กระบวนการหนึ่งที่จะให้ได้มาซึ่งหลักสูตรที่มีคุณภาพนั้น ก็คือการประเมินหลักสูตร เพราะการประเมินเป็นกระบวนการรวบรวมสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร หรือตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร เพื่อนำมาพิจารณาตัดสินใจ ปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ (วสันต์ ทองไทย, 2549)

วิชาการศึกษาทั่วไป (General Education) ถือว่าเป็นหลักสูตรหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาตนเองทั้งด้านการคิด การแก้ปัญหาด้วยวิถีทางแห่งปัญญาและการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งการเรียนรู้ลักษณะของธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสภาพสังคม สามารถนำความรู้และทักษะทั้งหลายนี้มาประยุกต์ใช้เสริมสร้างวิชาชีพและการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548)

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ใช้หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2549 เป็นแผนหรือแนวทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามความมุ่งหมาย และเป็นแนวทางในการวางแผนงานวิชาการ ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษาเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน กำลังก้าวเข้าสู่ปีที่ 5 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของการใช้หลักสูตร สำหรับปีถัดไปจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรใหม่ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา (มคอ.) เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด

จากแนวคิดและเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินหลักสูตร เพื่อสะท้อนให้เห็นว่า การใช้หลักสูตรดังกล่าวนี้ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาที่ได้กำหนดไว้ และเพื่อให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ ปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ อันจะเป็นสารสนเทศประกอบการพิจารณาหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการประเมินหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป พ.ศ.2549 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยศึกษาในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหา ข้อบกพร่องของหลักสูตร ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลอ้างอิงประกอบการประเมินหลักสูตรครั้งต่อไป ตลอดจนนำมาซึ่งคุณภาพในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2549 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยประเมินหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2549 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ : กรณีศึกษากลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (evaluation research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

1.1 อาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป ในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ปีการศึกษา 2554 จำนวน 40 คน

1.2 นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2554 ชั้นปีที่ 2 ขึ้นไปที่เคยลงทะเบียนวิชาการศึกษาทั่วไปในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี จำนวน 7,744 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 อาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป ในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ปีการศึกษา 2554 จำนวน 40 คน เนื่องจากประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจำนวนน้อย จึงเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

2.2 นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2554 ชั้นปีที่ 2 ขึ้นไปที่เคยลงทะเบียนวิชาการศึกษาทั่วไปในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี จำนวน 574 คน ซึ่งการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากตารางสำเร็จรูปของ Yamane ที่ความเชื่อมั่น 95% และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ชุด เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่แตกต่างกัน ได้แก่ กลุ่มคณาจารย์ ผู้สอน จำนวน 1 ชุด และกลุ่มนักศึกษา จำนวน 1 ชุด เป็นลักษณะมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยแบบสอบถามแต่ละชุด แบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไปในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี

ตอนที่ 3 การประเมินหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2549 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี

ทั้งนี้เครื่องมือทั้ง 2 ชุด ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรงตามเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และด้านการวัดและประเมินผล เพื่อให้ได้เครื่องมือวิจัยที่มีคุณภาพและสามารถวัดได้ตรงกับนิยามและจุดประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ แต่ในการวิจัยครั้งนี้ไม่มีการหาคุณภาพด้านความเที่ยงเนื่องจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างด้านอาจารย์ผู้สอนมีจำนวนน้อย จึงต้องใช้ทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยประสานกับงานวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไปในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (descriptive statistics) ได้แก่ค่าความถี่ และร้อยละ

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2549 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์ในการแปลผลตามแนวของเบส (Best, 1970) ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง ความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง ความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2549 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยกลุ่มอาจารย์ผู้สอน

1.1 ด้านการบรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า ผลการประเมินการบรรลุจุดประสงค์ของรายวิชาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวมและแต่ละรายวิชา เมื่อเรียงลำดับการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 9000303 การคิดและการตัดสินใจ 9000302 วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต 9000301 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิตและ 9000304 การออกกำลังกายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามลำดับ

1.2 ด้านกระบวนการเรียนการสอน พบว่า ผลการประเมินด้านกระบวนการเรียนการสอนของรายวิชาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวมและแต่ละรายวิชา เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของกระบวนการเรียนการสอนจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 9000303 การคิดและการตัดสินใจ 9000302 วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต 9000301 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิตและ 9000304 การออกกำลังกายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามลำดับ

1.3 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ผลการประเมินด้านบริหารจัดการของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวมและแต่ละรายวิชา เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของการบริการจัดการจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 9000302 วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต 9000303 การคิดและการตัดสินใจ 9000301 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิตและ 9000304 การออกกำลังกายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามลำดับ

2. ผลการประเมินหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2549 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยกลุ่มนักศึกษา

2.1 ด้านการบรรลุจุดประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า ผลการประเมินการบรรลุจุดประสงค์ของรายวิชาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวมและแต่ละรายวิชา เมื่อเรียงลำดับการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรจากมากไปหาน้อยได้แก่ 9000303 การคิดและการตัดสินใจ 9000302 วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต 9000301 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิตและ 9000304 การออกกำลังกายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามลำดับ

2.2 ด้านกระบวนการเรียนการสอน พบว่า ผลการประเมินด้านกระบวนการเรียนการสอนของรายวิชาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปอยู่ในระดับปานกลางทั้งในภาพรวมและแต่ละรายวิชา เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของกระบวนการเรียนการสอนจากมากไปหาน้อยได้แก่ 9000303 การคิดและการตัดสินใจ 9000302 วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต 9000301 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิตและ 9000304 การออกกำลังกายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามลำดับ

2.3 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ผลการประเมินด้านบริหารจัดการของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในภาพรวมและแต่ละรายวิชา เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยของการบริการจัดการจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 9000303 การคิดและการตัดสินใจ 9000301 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต 9000302 วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิตและ 9000304 การออกกำลังกายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไปในกลุ่มวิชา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จากกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา

3.1 ควรปรับหน่วยกิตของรายวิชาที่มีจำนวน 2 หน่วยกิต ได้แก่ 9000303 การคิดและการตัดสินใจ 9000304 การออกกำลังกายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้เป็น 3 หน่วยกิต ทั้งนี้เพื่อให้มีความสะดวกในเรื่องของการเทียบโอนรายวิชา และการบริหารจัดการรายวิชาการศึกษาทั่วไป

3.2 ควรปรับคำอธิบายรายวิชาให้มีความกะทัดรัด เนื้อหาไม่ควรมากเกินไป รวมถึงปรับเนื้อหาให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ในโลกยุคปัจจุบัน

3.3 รูปแบบการเรียนการสอนควรมีความหลากหลายมากขึ้น ไม่ใช่เป็นเพียงการบรรยายในชั้นเรียนเท่านั้น แต่ควรมีการเรียนนอกสถานที่มากขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนและผู้สอน

3.4 บรรยายภาคทฤษฎีควรอยู่ในสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สื่อการเรียนการสอน (LCD) ควรอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ขนาดห้องเรียนควรเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาและไม่แออัดจนเกินไป เป็นต้น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการประเมินหลักสูตรพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การบรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป จากผลการวิจัย พบว่า สำหรับกลุ่มนักศึกษา การบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในด้านการมีความยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ไม่ได้มีจุดเน้นในการจัดการเรียนการสอนในวัตถุประสงค์ดังกล่าวอย่างเด่นชัด โดยผลการวิจัยดังกล่าวจะเป็นข้อมูลทั้งต่อผู้บริหารหลักสูตรและผู้สอนสำหรับการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อบูรณาการหรือสอดแทรกเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขเข้าไปในการเรียนการสอนในกลุ่มนี้

สำหรับกลุ่มของผู้สอน การบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในด้านการสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการสร้าง ความตระหนัก (Awareness) นั้นถือว่าเป็นเรื่องที่ยากและมีกระบวนการหลายขั้นตอนจึงจะสามารถพัฒนาความตระหนักให้เกิดขึ้นได้ ดังนี้ 1) การมีความรู้ที่ชัดเจนและซาบซึ้ง 2) การมีความรักและความห่วงใย 3) การมีความวิตกและห่วงใย และ 4) การปฏิบัติอย่างจริงจัง ดังนั้น ผู้สอนจะต้องจัดการเรียนรู้ให้ครบทุกขั้นตอนจึงจะสามารถบรรลุจุดประสงค์ของการสร้างความตระหนักได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณภา วัชรธำรงกุล (2552) พบว่า ความตระหนักนั้นไม่ใช่แค่เพียงความรู้ที่ได้รับมาแต่เป็นการที่ได้รับรู้มาและลงมือปฏิบัติ ตามที่รู้

กระบวนการเรียนการสอน จากผลการวิจัยทั้งกลุ่มผู้สอนและกลุ่มนักศึกษามีความคิดเห็นว่า กระบวนการเรียนการสอน ในด้านการมีโอกาสไปศึกษานอกสถานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยจะเน้นรูปแบบการบรรยายมากกว่าการใช้รูปแบบอื่นๆ ที่มีความซับซ้อนและใช้เวลาในการสอนมากกว่า ซึ่งผลการวิจัยของไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์ (2549) ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปในระดับอุดมศึกษาว่า มีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนกัน อย่างจริงจัง เนื่องจากการสอนแบบบรรยายเป็นหลักอาจจะไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาในจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งมุ่งพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่รอบรู้ รู้กว้างขวาง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน การใช้ชีวิต การแก้ปัญหาในสังคมได้อย่างมีคุณค่าและมีคุณธรรมเพียงพอ ไม่คับแคบเฉพาะสาขาวิชาของตนเอง ดังนั้นจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์เพื่อให้อาจารย์สามารถใช้การเรียนการสอนที่หลากหลายสนองต่อจุดมุ่งหมายของการศึกษาทั่วไป

การบริหารจัดการ จากผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินในด้านการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการประเมินผลการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดซึ่งสอดคล้องกันทั้งกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการงานวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีระบบการประเมินผลการสอนของอาจารย์เป็นประจำทุกภาคการศึกษาและทุกรายวิชา พร้อมทั้งมีการวิเคราะห์ผลการประเมิน และให้ข้อมูลป้อนกลับเป็นรายบุคคลกับอาจารย์ผู้สอนทุกท่าน เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งเป็นไปตามหลักของการประเมินที่ศิรัชัย กาญจนวาสี (2548) กล่าวว่า ผลจากการประเมินทำให้ผู้สอนได้สารสนเทศสำหรับนำไปใช้พัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน และตัดสินใจผลการเรียนของผู้เรียน เช่นเดียวกับวิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งผู้สอนจะต้องประเมินตนเองและผู้เรียนประเมินผู้สอน โดยผลการประเมินจะนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ รวมถึงข้อมูลจากการประเมิน

บางอย่างอาจจะนำมาปรับปรุงหลักสูตร เมื่อใช้ครบวงจรของหลักสูตร ซึ่งนับได้ว่าการประเมินผลการสอนของอาจารย์เป็นจุดเด่นของการบริการจัดการหลักสูตรการศึกษาทั่วไปและการประกันคุณภาพของหลักสูตร ซึ่งผลการวิจัยของอังคณา ตุงคะสมิต (2550) พบว่า การเปิดโอกาสให้ผู้เรียน รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินระดับชั้นเรียนนั้นช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจและเห็นความสำคัญของการประเมิน โดยผลการประเมินจะเป็นประโยชน์ต่อการร่วมมือกันแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินผลการใช้หลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไปในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งผลการวิจัยนี้สะท้อนมาจากสภาพบริบทที่แท้จริงของการใช้หลักสูตรนี้เท่านั้น ทั้งนี้ก่อนนำผลการวิจัยไปใช้อาจจะต้องเปรียบเทียบความคล้ายคลึงในเชิงบริบทก่อนเพื่อให้การนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมินเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเท่านั้น หากมีการวิจัยในประเด็นเดียวกันนี้อีก ควรเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เช่น โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) หรือการสัมภาษณ์ เป็นต้น หรืออาจทำในลักษณะของวิธีวิทยาการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ซึ่งเป็นวิธีวิทยาการทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ที่กำลังเป็นที่นิยมและให้การยอมรับในแง่ของความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยในปัจจุบัน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในปีงบประมาณ 2554

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รชกร วัฒนดำเนิน และเจ้าหน้าที่งานวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่คอยอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณคณาจารย์ผู้สอนในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ตลอดจนนักศึกษาซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยิ่งสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรรณภา วัชรธำรงกุล. (2552). การสร้างแบบวัดความตระหนักรู้ต่อผลกระทบของสภาวะโลกร้อน สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพฑูรย์ สีนารัตน์. (2549). รายงานการวิจัยการประเมินหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานจัดการศึกษาทั่วไป จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วสันต์ ทองไทย. (2549). การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตและวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ (หลักสูตรปรับปรุง 2545). กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: อาร์แอนด์ปรีน.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2548). **เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.
- อังคณา ตุงคะสมิต. (2550). การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Best, J.W. (1970). *Research in Education*. Boston: Allyn and Bacon.